

Tündér elolvasta az eredeti változatot, és nem értette. Azt kifogásolta, hogy nem látja benne azokat a gondolatokat, amiket neki elmondtam a könyvvel kapcsolatban. Ezért elkészítettem ezt a változatot, ami szűkszavú, száraz, lényegre törő, és megpróbáltam ügyelni rá, hogy minél kevésbé szóljon rólam. Ennek sajnos az az ára, hogy egyes kijelentéseim a levegőben lógnak, megmagyarázatlanok, tekintve, hogy a személyes tapasztalataimat ki kellett hagynom. Éppen ezért javaslom az eredeti írást is elolvasásra. Habár komolyabb szellemi erőfeszítést igényel, mint ez, véleményem szerint megéri. (Ugyanakkor kiderült – miközben ezt írtam –, hogy az eredeti írás nem kellően egyértelműen tartalmaz egy fontos gondolatot a házasság eredetéről.)

Szeretettel ajánlom ezt az írást Dórinak és Kanárinak

Hová vezet a biztos út?

Bármiféle szabadság a döntésben, választásban akkor értelmezhető csak, ha az ember a döntéséhez szükséges összes információnak birtokában van. Ebből következően teljesen szabadok sosem vagyunk: a butaságunk, a korlátoltságunk mindig meghatározza döntéseinket. Ezen írás célja ugyanaz, mint a könyvé, aminek hatására készült: gondolatokat ébreszteni és információt átadni, hogy valamelyest növekedjék az olvasó szabadsága.

Sok gondolat kavargat a fejemben, ahogy olvasom ezt a könyvet. (Tomka Ferenc: Biztos út (Szent István Társulat, Budapest, 2010. ISBN 978 963 361 906 3)) Először hoztam egy idézetet a Micimackóból: „Íme, Medveczky Medve úr, amint bukdácsol lefelé a lépcsőn, kopogtatva feje búbjával, kipp-kopp, minden lépcsőfokon egy koppanás. Előtte Róbert Gida, az ő gazdája. Amennyire Micimackó értelme terjed, meg van győződve róla, hogy ez az egyetlen módja a lépcsőn való közlekedésnek. Néha ugyan kétség fogja el, mintha lehetne másképp is, de ezt csak akkor tudná megfontolni, ha egy pillanatra megállnának a lépcsőn, és módjában volna fontolgatni. Talán akkor se.” (A. A. Milne: Micimackó) Aztán írtam olyanokat, hogy „ha nem *kell* önkielégítened naponta, adj hálát a Jóistennek, és ne olvasd tovább ezt a cikket. Hanem olvasd el inkább Tomka atya könyvét, és jól értsd meg, amit mond...” Habár mindkettő indokolt, egyik sem fedi le azt a hozzáállást, amit szerintem érdemes felmutatni, a dolog nem ilyen egyszerű.

Először összefoglalom röviden, miről szól a könyv. Ez nem szokásom, de ismerlek benneteket annyira, hogy az ajánlott irodalmat úgysem olvassátok el. Ebben az esetben viszont sok fontos dologról van szó a könyvben a szexen kívül. Sőt – legalábbis a kapott publicitás viszonylatában – a többi sokkal fontosabb, mint a „Mikor létesíthetek testi kapcsolatot?” témaköre. (Nem sokára látni fogjuk, hogy ezt a kérdést életszerűbb úgy feltenni, hogy „Mikor jó nekem hosszú távon, ha testi kapcsolatot létesítek?”.)

Ezek után nem meglepő, hogy a könyv a házasságra való felkészülésről szól, keresztény szemmel. Egy pap, Tomka Ferenc atya írta. Mielőtt felhördülnénk, hogy de hát mit tudhat egy pap ezekről a dolgokról, gondoljunk bele a jegyesbeszélgetésekbe, az interaktívabb hittanórákba, a négy szemközti beszélgetésekbe, és a szentgyónásokba... Egy pap nem tapasztalatból is igen sokat tudhat a szexről, a szerelmet pedig még meg is tapasztalhatja, habár „helyre kell tennie” magát ilyen esetben. Tomka atya kifejezetten kutatja a témát, ennek a kutatásnak a népszerű összefoglalása a könyv.

A bevezetőben a Szeretet Forradalmáról ír, arról, hogyan lehet megvalósítani a gyakorlatban Jézus tanítását. A többi része a házasságra készülés, kezdve a jó házasság ismerveivel és a leggyakoribb hibákkal, meggyőzőnek szánt (de nem sokára megmutatom: féloldalas) statisztikákkal, és a fogyasztói társadalom visszasságaival.

Később szól arról, miért jó, ha nem kerül a pár testi kapcsolatba, és hogy erre hogyan tudja magát kondicionálni az ember.

A könyv talán legfontosabb üzenete a kommunikáció szükségessége. Ezen át vezet az út ahhoz, hogy az egymást ezért, vagy azért szimpatikusnak találó két ember – reménybeli emberpár – (akikben emellett a biokémia is működni kezdett) megismerje egymást minél több oldalról. Később (ha tényleg pár lett belőlük) a kommunikáció, az egymásra figyelés és egymás megértésének képessége segít együtt megoldani a felmerülő problémákat. Akkor is, ha a biokémia már nem úgy működik, mint az első években. (Szánt szándékkal írtam biokémiát szerelem helyett. Egyrészt a könyv meglehetősen ismeretterjesztő szinten, de bemutatja a szerelem érzését kiváltó vegyi folyamatokat, másrészt én személy szerint nem hiszek a „szerelemnek múltnia kell” elvben, pontosabban de (mert tapasztalom), csak kutatom, hogy miként lehet restartolni ugyanazon ember irányába.)

Szintén fontos mondanivalója a szeretet kifejezésének lehetőségei. Fontosnak tartja, hogy megtanuljuk a testitől eltérő szeretet-nyelveket, ennek érdekében javasolja a szexualitástól való teljes tartózkodást. (Tudván, hogy a szexualitás – ha jelen van a kapcsolatban – olyan elemi erejű örömforrás, hogy minden mást elhomályosít.) Fontos megérteni, hogy nem csak a szeretkezés értendő testi kapcsolat alatt, hanem bármi (csók, simogatás, tényleg bármi!), amivel egymást testileg felizgatja a pár, ugyanis pl. az endorfinok termelődése már annak hatására megindul. Ha sikerül nem felizgatni egymást, igényné válik, hogy más módokon fejezzük ki a szeretetünket.

Kiemeli még, hogy másokkal jót tenni jó, a személyiséget formáló, érlelő dolog, és hogy erről a szerelmesek hajlamosak elfelejtkezni, ha egymásba felejtkeznek. Miként sok esetben az addig az életük szerves részeként létezett baráti és egyéb közösségekben való működésről is. Sokszor van szó Istenről, Jézusról is a könyvben, de – és ez nagyon a becsületére legyen mondva – mindig az embert szerető, segítő, már evilágon is (és ez tényleg különleges egy keresztény írásban!) boldogságra irányító kontextusban.

Értelemszerűen a szerelem beteljesülésének a házasságot tekinti. Lényeges eleme az eszmefuttatásnak az érettség kérdése: nagyon fontos (és hajlamosak vagyunk nem tudomásul venni), hogy az ember személyisége idővariáns elemeket is tartalmaz. Felelős döntéshez kell egy életkor, ezt ő 22..24 éves korra teszi.

*Ha egy mondatba akarom sűríteni a könyv lényegi mondanivalóját, az valahogy így szól: **ha a (szerelmes) emberpár tartózkodik a mindenfajta testi kapcsolattól mindaddig, amíg meg nem ismeri, meg nem tanulja egymást, és el nem mer köteleződni egymás mellett egy életre, ezernyi utat tud megnyitni az egy (a szexualitás) helyett arra, hogy a szeretetét kifejezze, és a kapcsolat tartósságát biztosítsa.***

Eddig a könyv kivonatolt tartalma. Tomka atya szerteágazó, bár nem túl sokrétű érvrendszert hoz fel a szexualitásmentes fiatalok mellett. Ezek a könyvben elolvashatók, tessék is elolvasni. A továbbiakban inkább a kétélyeimre, és a felfedezett logikai hibákra koncentrálok.

A könyvben van néhány piszok árukapcsolás. Azért nehéz róluk beszélni, mert a többi 99% viszont teljesen jó, és nagyon jó lenne minden embernek, ha megfogadná. Nem az emberiségnek, nem az országnak, nem a családnak, nem az egyháznak, de még a szomszéd Mari néninek sem, hanem annak személy szerint, aki megfogadja. És ebben ez a szép, és ezért baj, hogy az árukapcsolások benne vannak.

Az indítás nagyon ügyes. Ritka az a keresztény írás, ami nem csak fiatalos (az nem nehéz, csak gitározni kell, meg egyfajta nyelvezetet használni), hanem akár csak részben fiatalos gondolkodású. A „Szeretet Forradalma” fogalom közel állhat mindazokhoz, akik egy kicsit is képesek kilátni a saját világukból, vagy kaptak annyi pofont/picsázást, hogy felmerüljön bennük: ha mindenki tudomásul venné, hogy a másik is olyan ember, mint ő, nem lenne ilyen.

A könyv pillanatnyi célnak is, és végcélnek is az életre szóló kapcsolatot tekinti. Ez tulajdonképpen nem baj, viszont adott esetben lehet túlzott szigorúság, ami a tapasztalatszerzés lehetőségét veszi el a szófogadó olvasótól. Az pedig még kevésbé védhető, hogy kizárólag a házasságot tekinti a férfi-nő kapcsolatok elfogadható fajtájának. A házasság valószínűleg öröklésjogi okokból született emberi találmány. Mivel attól fogva, hogy embereknek magánvagyonuk lett, és a haláluk után azzal kezdeni kellett valamit, kézenfekvő volt, hogy a családokon belül szálljon apáról fiúra a vagyon¹. Ehhez pedig valahogy szabályozni kellett a gyerekek származását. (Egyszerű, műveletlen, buta embereknél pedig a szabályozás legcélravezetőbb formája, ha isteni parancsnak tüntetjük fel a szabályt, mert így egyrészt nem fog elgondolkodni rajta, hogy a szóban forgó szabály esetleg emberi kitalálmány, másrészt a megszegése esetén kilátásban lévő büntetést elkerülhetetlennek véli (Isten szeme mindent lát). Az igazán komoly visszatartó erő pedig állítólag a bünti elkerülhetlensége.)

Kiindulási hibák, pontosabban hibás alapfeltevések:

- Tomka atya (és még nagyon sokak, főleg lányok) szerint kizárólag a szerelem keretein belül működik (mi több, működhet) a szex(ualitás). Ez azonban nem igaz. A szex és a szerelem nem kapcsolódik össze „rendszerszinten”, csak kulturális szinten. A nők esetében sem. Szélsőséges, és megrázó példa a nemi erőszak során, a megerőszakolt nő által átélt orgazmus.
- Az atya szinte elválaszthatatlanul összekapcsolja a nem szerelem alapú szexualitást a pornóval. Úgyes próbálkozás, a pornót gyakorlatilag minden jobb érzésű ember visszautasítja, hiszen pornóban szinte kivétel nélkül sérül az emberi méltóság, tényleg szexuális játéktárgyak a felek. Látványosan a nők méltósága sérül így, de a férfiaké nem különben. Viszont létezik nem szerelem alapú szexualitás úgy, hogy a résztvevők emberi méltósága száz százalékig figyelembe van véve, és meg van őrizve. Ezt tapasztalatból mondom.

Bosszantó módon vissza-vissza térő motívum a könyvben a kábítószer. (Mind a szokásos értelemben, mind abban, hogy a szexualitás biokémiája kábítószerként hat.) Az érdeklődő olvasó sok információt találhat az interneten a különféle drogokról. Itt csak annyit jegyeznek meg, hogy olyan, hogy *A Kábítószer*, nincs. Rengetegféle kémiai anyag van, ami módosítja az ember működését, ezek egy része a viselkedését is, sőt a tudatállapotát is. És messze nem mind illegális! Kifejezetten veszedelmes anyagokat lehet szinte bárhol beszerezni, pl. alkoholt. Aki nem tudja, miért olyan veszélyes, járjon utána. (Nem, nem azért, mert részegen esetleg lelépsz az autó elé.) Az atya érveléstechnikája úgy használja a nagyon negatív érzelmi töltettel bíró „kábítószer” fogalmat, hogy ahol szeretne elutasító hozzáállást kelteni az olvasóban, hozzáteszi a sok mindenhez, hogy „és ezek támogatják a kábítószer is”, vagy „és ez kábítószerként hat”. Különösen ez utóbbi nagyon övön aluli, mivel a vallási élmények is endorfintermelődés fokozódással járnak, attól „száll el”, lesz euforikus az ember. Erről persze nagyot hallgat, pedig nem létezik, hogy ne tudna róla... (Vicces különben, hogy Lenin, aki egy katasztrofálisan szűk látókörű, ugyanakkor vérlázítóan nagyfőájú idióta volt amúgy, ezt tudtán kívül telibe trafálta a „vallás a nép ópiuma²” kiszólásával. Természetesen az endorfinokról az ezerkilencszázas évek elején mit sem tudott a tudomány, de Lenin valószínűleg felismerte a tünetek hasonlóságát.) A Rábeszélőgé³ olvasása után persze az ember az ilyen trükkökön elnézően mosolyog, de az ilyen húzás azért baj, mert hiteltelenné teszi a mondanivaló értelmes részét is. (Persze az is lehet, hogy nem trükk. Ez a feltételezés viszont igen sértő lenne az atyára nézve.)

Hasonló a helyzet a házasságon kívüli szex és a pornó szoros összekapcsolásával is (mert az is megtörténik ám). Attól még, hogy az ember nem házas, igenis akarhat a szexualitásban örömet *adni*, sőt meggyőződése, hogy a kicsit is igényes, és nem totálisan ostoba emberekre az a jellemző, hogy adni is akarják a gyönyört, nem

1 Egy fantasy regény (Christopher Paolini: *Eragon*) adott egy remek magyarázatot az öröklésre: a mesterek (Paolininél egy kovács) körül ugyebár a fiaik tevékenykedtek. Tehát ők tudták meg a legtöbbet a mesterségről, logikusnak tetszett, hogy tovább vigyék az apjuk tevékenységét. Ehhez a szerszámaira is szükségük volt, logikus tehát, hogy ők kapják. Valahogy így alakulhatott ki az öröklés.

2 Ezt – mint azóta megtudtam – Marx mondta, Lenin csak átvette tőle. Én nála találkoztam vele.

3 Aronson és Pratkanis: *A Rábeszélőgép*. (Ab Ovo, 1992, papír kötés, 212 oldal, ISBN: 963 7853 03 0)

csak kapni. Tehát a házasságon kívüli szexualitás és a pornó összekapcsolása is nyilvánvaló számárság, és ez esetben is remélem, hogy csupán retorikai húzás.

Szintén remélhetőleg retorika (azaz nem komoly állítás) az is, hogy a pedofília, és sok egyéb szexuális visszaélés megszaporodását (vajon tényleg megszaporodott, vagy csak több eset derül ki?) a fogyasztói társadalom létének nyakába varrja. Egy liberális gondolkodású levelező listán meglehetősen rendpárti arcot mutatok, de ezt így azért (ahogy Tomka atya a 41. oldalon leírja) nem merném kijelenteni. Főleg azért nem, mert az előző korokból – pontosan az efféle visszaélések szégyenletes mivolta miatt – jóformán nincsenek adatok. Egy barátom kedvenc vesszőparipája a családon belüli erőszak (nem csak nemi, de az is), erről máig nagyon hézagosak a statisztikák. Mindenesetre abból a megfogalmazásból, ami sok helyen ma is dívik (a férjét sok nő az urának hívja), nekem az következik, hogy a férfi, ha akart, dugott. Szóval nem állítom, hogy régen sokkal rosszabb volt a helyzet, de azt sem gondolnám, hogy ma sokkal rosszabb lenne. Egyébként az atya becsületére legyen mondva, hogy elismeri az egyházon belüli szexuális visszaéléseket, és még inkább, hogy belátja: a szexuális forradalomnak java részét a megelőző korok (egyházilag alaposan megtámogatott) szexuális merevsége és prűdériája volt az oka. Az persze egy jó kérdés, hogy ha ennyire szabályozott keretek között helyes a szex, ahogy az atya írja (és hívja rá a fiatalokat), mi módon lehet elkerülni a prűdériát. Ezzel az atya ebben a könyvben sajnos adós marad. Remélem, lesz még egy könyve kifejezetten házásoknak, amiben a szexuális örömszerzés módjairól, technológiájáról ír majd.

Az is komoly probléma, hogy a szexuális igények csak akkor derülnek ki, ha az ember már tökéleg benne van a kapcsolatban. Ez hatványozottan igaz a szűzházasságokra, lévén egyik félnek sincs fogalma még a saját szexuális étvágyáról sem. (Ha tényleg az atya szerinti módon szűz. Akkor ugyanis az önkielégítés utáni vágyat is elnyomta. Persze ha ez sikerült, valószínűleg nincs is túl nagy étvágya. Bár ahogy mondani szokták, evés közben megjöhet az étvágy, de akkor sincs nagy(on nagy) baj, ha nincs mit enni, tekintve, hogy nem volt biológiai szintű az igény...) Ugyanakkor az „átlagos”, vagy „normális”, vagy „világi”, azaz szexualitást is tartalmazó kapcsolatokban is probléma ez. Az első pár randin (ahol kb. eldől, hogy akarjuk-e mélyebben megismerni egymást) nagyon nem illik erről beszélni (kb. a randisorozat végét jelenti, mert (rendszerint) a csaj azt a következtetést vonja le, hogy ő biztos csak *arra* kell), utána meg már együtt vagyunk, és „ilyen hülyeség” miatt nem megyünk szét. (Pedig nem egy kapcsolatom, ami amúgy tök jó volt, okozott nagy szenvedést ezen a vonalon. Volt, aminek a szétmentében jelentős szerepet is játszott az étvágykülönbség.) Mindenesetre a tisztaság abban az értelemben sokat lendítene a világon, ha lehetne a kapcsolat elejétől beszélni magáról a kapcsolatról is, és mindenről, ami a leendő partnereknek fontos. De tényleg mindenről. (Egyébként ide kívánczik, hogy az egész párválasztási procedúra ha keresztény, ha nem, meglehetősen esetleges. Alig vannak olyan emberek, akik részletekbe menően mutatnák a világnak magukat, és mire a megismerési folyamat oda jut, hogy a messziről nézve apró, de az együttélésben kifejezetten inkompatibilis dolgokra fény derül (és a PEA tombolása is alább hagy :-P), már a fene se akarja otthagyni a párját, inkább megköt egy sereg kompromisszumot, akár olyanokat is, amik a hátralévő életére alaposan megnyomorítják.)

Az atya módszerének az igazán ijesztő veszélye a rászocializálódás, rátrenírozódás valamire, jelesül arra, hogy a szex rossz – 100. o. és környéke. De ezután, ha ezt így bevészte magának, hogy fog arra trenírozódni (később, amikor már túl van a fiatal kori beégetési fázison), hogy a szex jó, hogy fogja élvezni (főleg a nő) a házaseletet? (Csúnya dolog, de miközben ezt a részt olvastam, Orwell Állatfarmja jutott az eszembe, ahogy a birkák skandálják: négy láb jó, két láb rossz!) Lebontani egy beégetett gátlást baromi nehéz, és a kutya sem fog vele bajlódni, amikor ott sírnak a gyerekek (mert azért annyira csak feláll a pasinak, hogy néhány gyerek összejöjjön, ráadásul a keresztény házasságban ez feladat is valamennyire), és kéne menni befizetni a sárga csekkeket. Szóval lehet, hogy Tomka atya útja valóban a biztos, mert elválni nem fognak a delikvensek, de asz'szem, inkább legyen tíz kapcsolatom, amiből kilenc tönkre megy, de legalább amíg tart, érezze jól magát a barátnóm, és én is...

Vagy, oké, fordítsuk meg. Tegyük fel, hogy a programozás másik fele is maradéktalanul sikerül: a vágyakat is

elnyomó mechanizmus és beidegződés, a gátlások a pappal-stólával-gyűrűfelhúzással-holtomiglan-holtodiglannal szerte foszlanak. (Általában nem ez szokott történni, de az emberi elme csodálatos, tehát ez sem elképzelhetetlen.) Mi garantálja, hogy a frissen felfedezett szexualitás nem fogja elsilányítani a kommunikáció többi formáját, és nem alakul ugyanúgy szexközpontúvá a kapcsolat, és pusztul el pár év múlva, mint a vágyelnyomást nem alkalmazó párok nagy részénél?

Ellentmondást egy helyen találtam: az oxitocinnal ott, hogy szexes kapcsolatnál a PEA dolgozik, a nem szexesnél az oxitocin, viszont a szex nagy mennyiségben termel oxitocint, így a „sikertelen” partnerek is „beégnek” az ember szívébe. (Ezt különben tapasztalom, igazán jól sikerült szeretkezések évtizedekkel ezelőtti képei is bevillannak, nem is túl ritkán.) Ha tehát az oxitocin nagy mennyiségben termelődik szexszel, akkor miért is jobb szex nélkül, ha csak és kizárólag a hormonosdit nézzük?

Az is érdekes, hogy mindig a lányok akarnak „tiszták” lenni, legalábbis az atya tanúságtevői között. Bár ez igazából nem meglepő. Ami viszont érdekesebb, hogy a pasijaik legnagyobb része (ha nem volt hívó) megtér, és ez valami elképesztően pozitív dolognak van beállítva, visszatérő motívum.

Sokszor hivatkozik statisztikákat, miszerint a házasság előtt szexuális kapcsolatot kezdő párok 70%-a szétmegy, míg a könyvben leírt módon önmegtartóztatóknak csak 5%-a. Itt vagyok tudományos tekintetben talán a legnagyobb bajban, mert nem összehasonlítható mintákat hasonlít össze, és ezt tulajdonképpen el is ismeri. A „világi” esetben ugye összejövünk (ki mikortól definiálja az együtt járást, én a csóktól szoktam – merthogy ugye sajnos a kapcsolat elején a kapcsolatról nem lehet beszélni), együtt vagyunk, szeretkezünk is, majd leginkább valami feloldhatatlanul inkompatibilis dolgok halmaza miatt az esetek 70%-ában szétmegyünk. Így gyakorlatilag a teljes hibaarányt tartalmazza a „világi” eset, hiszen ritka az, hogy valakik olyan hamar szétmennek, hogy még ágyba sem bújtak... A könyvben helyesként leírt módú esetekben viszont semmi nem ismeretes arról a hibaarányról, ami az együtt járást elkezdő (az sem derül ki, mi alapján definiálják az együtt járást), de a házasságig el nem jutó párok adnak. Igazából ezért nem hasonlítható össze a két adat, viszont nagyon érdekelne az atya tanítása arról, hogy hogyan derül(jön) ki két „tisztá” fiatal számára, hogy akkor mi most együtt járunk, és milyen esetekben/indokokkal (és hogyan) bontunk fel egy együtt járást. A legjobb az lenne, ha – mint a sikeres-házasság tanúságtevők – az így élő fiatalok maguk beszélnének erről. (Ennek pedig az a módja, hogy meg kell őket kérdeznem. Nem lesz egyszerű, de megpróbáljuk.) És még azt is jó lenne kideríteni, hogy melyik csoportban átlagosan hányadik próbálkozásra jön össze a (működő) házasság/együtt élés. Az atya könyve azt sugallja (de nem mondja!), hogy a „jól készülő” csoportban ez a szám nagyon kicsi, közel van az 1-hez. Ha ez tényleg így van (tehát kisebb, mint mondjuk legalább 2), akkor vagy valami olyan rendező erő működik, amit nem ismerek és nem értek, vagy az egyéni vágyak/igények kellő mértékű csökkentésével gyakorlatilag bárki jó bárkinek.

Igazából a fenti okok miatt túl sokat nem jelentő statisztikák számháborúja helyett az lenne az érdekes, hogy a „tisztán készülő” csoportjában az az 5% miért megy szét. (Még egyszer, ez összeházasodás utáni szétmenés, az összeházasodás előttiéről nincs adat.) És persze az is, hogy a „világi” minta 30%-a hogyan csinálja az együtt maradási. (Ez szintén összeházasodás utáni adat.)

Egyébként arról is van véleményem, miért maradnak jobban együtt a keresztény párok, a könyvben leírt okokon (fejlett kommunikáció, probléma- és konfliktuskezelés képessége, szeretet-nyelvek használata) kívül:

1. Megbékélésre vannak kondicionálva. El kell fogadni, amit a „gép dobott”.
2. Mire eljutnak a házasságig (és utána a szexig), annyi szállal kötődnek egymáshoz, ami kb. lehetetlenné, de legalábbis értelmetlenné teszi a szétválást. (Ki akarná előlről kezdeni az egész „cirkuszt”? – Ezzel különben sok nem keresztény módon felkészült pár is így van.)
3. Az egyház is tiltja. Nagyon nehéz és macerás érvénytelennek nyilvánítani (azaz felbontani) egy egyházi házasságot.
4. Ideális esetben a pár egyik tagjának sincs semmilyen tapasztalata, nem tudja, milyen a jó szex. Így képesek a meglévőt a létező legjobbnak hinni⁴.

4 Ehhez álljon itt egy aranyos vicc: mammer és tatter üldögélnek a házuk előtt, nézik a naplementét, a fák leveleivel játszó szellőt, a

5. Kicsit kapcsolódik az 1-hez, de más: a régi (főleg a II. Világháború előtti, és aztán a szocialista) ember sokkal kevésbé volt individualista, jobban el tudta fogadni az adott helyzeteket, nem törekedett a személyes jobbra, sőt talán meg sem fogalmazta magában. A piacgazdaság, az a bizonyos fogyasztói társadalom azt is magával hozta, hogy az embernek a saját környezetével (beleértve a párját is) szemben megnőttek az igényei. Amíg ez csak összepasszolásbeli (mind lelkileg, mind szellemileg, mind szexuálisan), és nem mondjuk arról szól, hogy keressen sok pénzt, vajon nagyon nagy baj?

Szóval az ember kb. abból válogathat, hogy vagy a szexuális életét teszi tönkre, vagy a többit? Mindenesetre talán nem haszontalan, ha az ember életében van olyan periódus, amikor kísérletezik a szexszel, mert legalább lesz esélye arra, hogy megtudja, technikailag milyen a jó szex. (Azt mondják az öregek, hogy 10%-ot tesz hozzá a kapcsolathoz, de a hiánya 90%-ot ront rajta.)

Összefoglalva: ha lecsupasztom az érveléstechnika simlis részét, a testet (és ezen keresztül a lelket is) feleslegesen sanyargató önmegtartóztatást (tehát az önmegtartóztatás azon részét, aminek hormonális haszna nincs – vajon van egyáltalán ilyen része?), és a választott (keresztény) világértelmezést, komolyan (azaz tudományos igényességgel) ellene mondani a benne foglalt alapelveknek nem tudok. A fenti felvetéseim kérdések, tehát kutatást, kísérleti úton való vizsgálatot igényelnének. Amíg ezt valaki rendesen⁵ el nem végzi, tudományos érvelésként nem állják meg a helyüket – igaz, a könyv sem tekinthető tudományos kutatási jegyzőkönyvnek, tekintve, hogy éppen azon a ponton vérzik el, ahol tudományos lehetne (statisztikák). Végző soron tehát vélemény ütközik véleménnyel. **Viszont nagyon fontos megérteni, hogy ha működik a módszer, csak akkor működik, ha ténylegesen mindenfajta, a testet izgalomba hozó kapcsolattól tartózkodnak a partnerek. (Ide értendő mindenképpen a csók, de valószínűleg még a simogatás, az ölelés is.)** Ebben a tekintetben tehát a leghagyománytisztelőbb keresztények java része is óriási tévedésben van. **Ha csak nem szeretkezünk, vagy ha csak elkerüljük a nemi szervek közvetlen izgatását, vagy bármi „ha csak”, akkor teljesen feleslegesen szívatjuk magunkat!**

Ha valaki a cikk végigolvasása után úgy érzi, hogy itt, vagy ott ellentmondok magamnak, legyen szíves újra elolvasni, és komolyan venni a szövegértésre vonatkozó ismereteit. (Vagy adott esetben pótolni, de senkit nem szeretnék megsérteni.) Ezzel együtt valóban egymásnak feszülő álláspontokat tartalmaz a cikk, ami azért különösen izgalmas, mert mindegyik megjelenik bennem, mindegyiket képviselem. Ez sajnos egy olyan kérdés, amit az én tudásszintemen nem lehet megnyugtatóan eldönteni.

---

madárkakat, szóval tiszta idill. Egyszer csak mammer feláll, odaballag tatterhez, és lekever neki egy nagy pofont.

– Hát ezt meg mér' kaptam?

– 70 éve vagyunk házasok, és nem volt egy jó szexünk.

Jó. Tatter nem szól semmit, mammer visszamászik a székébe. Tatter pár perc múlva feláll, odatotyog mammerhez, és egy akkora pofont ad neki, hogy mammer lerepül a tornácról, bele a tüskebokorba. Mammer kikászálódik a bokorból, felmászik a lépcsőn, és megkérdezi:

– És én miért kaptam?

– Honnan tudod te, milyen a jó szex?!

- 5 Azaz elegendően nagy elemszámú, valamilyen szempontból reprezentatívnak tekinthető mintán (ugye meg kell adni, milyen szempontból reprezentatív a minta), kettős vakteszttel.